

Stanowisko ILiPP do projektu zmian rozporządzeń MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z wyboru i urzędu

- Instytut Legislacji i Prac Parlamentarnych Naczelnej Rady Adwokackiej 8 sierpnia br. przekazał do Ministerstwa Sprawiedliwości stanowisko dotyczące:
  - projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (B644),
  - projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (B645),
  - projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (B642),
  - projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (B643).
- Projekty rozporządzeń dotyczą stawek adwokackich m.in. za prowadzenie spraw nieletnich.
- ILiPP NRA w ramach konsultacji publicznych przedstawił negatywne stanowisko do przedłożonych projektów, stwierdzając, że stawki są nieadekwatne do obecnych realiów: - *Proponowanie przez Ministra Sprawiedliwości stawek opłat za czynności adwokackie z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na poziomie obowiązującym od 2002 roku, po 20 latach ich obowiązywania, trudno nawet nazwać tylko niewłaściwym - czytamy w opinii.*
- W stanowisku zwrócono uwagę również na błąd formalnoprawny.
- Dokument przygotowała i podpisała adw. Dorota Kulińska, dyrektor Instytutu Legislacji i Prac Parlamentarnych.

W stanowisku uznano za słuszne rozszerzenie katalogu postępowań uwzględniającego sprawy nieletnich. Jednak stawki zaproponowane przez ministerstwo pozostają na poziomie z roku 2002. Projekt przewiduje stawkę minimalną za czynności adwokackie z wyboru, za sprawę o demoralizację - 120 zł, za postępowanie dotyczące czynu karalnego 360 zł, jeśli postępowanie będzie dotyczyć obu kwestii pozostanie na poziomie 360 zł, za reprezentację w postępowaniu odwoławczym adwokat otrzyma 480 zł. Jednak stawki za te same sprawy prowadzone przez adwokata z urzędu będą o połowę niższe.

- *W niniejszym stanowisku bezwzględnie krytycznie należy ocenić wysokość opłat zaproponowanych w projektach przesłanych rozporządzeń. Proponowanie przez Ministra Sprawiedliwości stawek opłat za czynności adwokackie z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu na poziomie obowiązującym od 2002 roku, po 20 latach ich obowiązywania, trudno nawet nazwać tylko niewłaściwym. - czytamy w stanowisku.*

ILIP NRA przypomina wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 2020 r. i orzecznictwo Sądu Najwyższego z 2021 r., w których podkreślano niezgodność z prawem różnicowania wynagrodzenia dla pełnomocników z wyboru i urzędu.

- *Pomimo więc wyraźnego stanowiska Trybunału Konstytucyjnego i orzecznictwa Sądu Najwyższego problem nadal nie został przez ustawodawcę rozwiązany, a wręcz, jak widać w proponowanych*

zmianach, jest niedostrzegany lub lekceważony. – czytamy w materiale.

- Na państwo nałożony jest konstytucyjny obowiązek zapewnienia obywatelom dostępu do sądu i prawa do uczciwego procesu, jak więc ocenić realizację tego zadania, skoro państwo nie zapewnia dziś obywatelom, szczególnie osobom najuboższym, efektywnego dostępu do właściwej ochrony prawnej, przerzucając jej ciężar finansowy na adwokatów i radców prawnych? Powtarzana odnośnie różnicy w stawkach z „urzędu” i z „wyboru” argumentacja nie wytrzymuje krytyki. Obecnie minimalne stawki wynagrodzenia z urzędu są najczęściej 2 razy niższe od minimalnych stawek za czynności adwokackie z wyboru, a maksymalne stawki wynagrodzenia z urzędu są najczęściej 8 razy niższe od maksymalnych stawek za czynności adwokackie z wyboru.

ILIP NRA zwraca też uwagę, że w realiach niezmiennych od 20 lat stawek, minimalna płaca w Polsce wzrosła 3,5 krotnie, co zupełnie nie zostało uwzględnione w przedstawionym projekcie rozporządzenia.

Biorąc pod uwagę proponowaną stawkę 60 zł w sprawie o demoralizację nieletniego resort sprawiedliwości wycenił zaangażowania pełnomocnika na trzy godziny pracy. - *Przyjmując, że Minister Sprawiedliwości przestrzega obowiązującego prawa, możemy uznać, że ocenia on konieczność zaangażowania adwokata na rzecz obrony interesów obywatela w wyżej opisanym postępowaniu na 3 godziny pracy!!! (60 zł : 19,70 zł/h = 3,04 h).* - argumentuje autorka stanowiska. Według jej wyliczeń, na tego typu sprawę należy przeznaczyć minimum 15-20 godzin pracy. - *Stawka proponowana w opiniowanych rozporządzeniach - 60 zł - wręcz w zatrwajający sposób odbiega od minimalnego wynagrodzenia określonego przez ustawodawcę, co jednoznacznie potwierdza tezę o tym, że proponowane w rozporządzeniach stawki wynagrodzenia nie tylko są nieadekwatne do obecnych warunków ekonomicznych, ale także naruszają powszechnie obowiązujące przepisy prawa.* - czytamy.

W stanowisku zaznaczono, że priorytetem w działaniach ministerstwa sprawiedliwości w zakresie podwyższania stawek podstawowych i dostosowania ich do realiów rynkowych, powinna być realizacja obowiązku wynikającego z ustawy, czyli zbadanie i przedstawienie zasad ustalania tych kosztów i wydatków.

Autorka stanowiska zwraca również uwagę na formalnoprawną kwestię. W piśmie z 4 sierpnia MS zwraca się do NRA o przedstawienie uwag do projektu w trybie konsultacji publicznych. Tymczasem zgodnie z art. 29 ust. 2 ustawy z dn. 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze: „Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu ustalania tych kosztów, wydatków stanowiących podstawę ich ustalania oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.”. Regulacja ta niewątpliwie powinna mieć zastosowanie w przypadku projektowanych zmian.

[Czytaj opinie](#)

